

Nr 210.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till ortnamnskommissionen m. m.; given Stockholms slott den 3 mars 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts,
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Arthur Engberg.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 3 mars 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Engberg anför härefter följande:

Under punkten 103 i 1939 års åttonde huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som bleve riksdagen förelagd, beräkna för budgetåret 1939/40

dels till Ortnamnskommissionen ett anslag av 57,500 kronor;

dels till Bidrag till sammanslutningar, som bedriva ortnamnsundersökningar, ett anslag av 3,000 kronor;

dels till Landsmålsundersökningarna i riket ett förslagsanslag av 195,000 kronor;

dels ock till Understödjande av svensk folkminnesforskning ett anslag av 44,400 kronor.

Beredningen av nämnda anslagsfrågor är numera slutförd, varför jag anholder att få ånyo anmäla desamma.

I. Ortnamnskommissionen.

I 1938 års statsverksproposition (åttonde huvudtiteln, punkt 92) framhöll jag, att för ortnamnskommissionens del borde upptagas frågan, om icke det till denna institution utgående statsanslaget borde enligt de numera tillämpade principerna för uppskattning av anslag till statsmyndigheter uppdelas på anslag till avlöningar, anslag till omkostnader och anslag till materiel m. m. En fastare reglering av kommissionens anslagsförhållanden på sätt antytts syntes med hänsyn till kommissionens ställning av administrativt organ för namnregleringsärenden vara en naturlig och önskvärd åtgärd, vilken även komme att möjliggöra en bättre överblick över kommissionens anslagsförhållanden än som för det dåvarande kunde erhållas.

Genom beslut den 30 juni 1938 anbefalldes Kungl. Maj:t kanslern för rikets universitet att i samråd med riksräkenskapsverket, under beaktande av vad chefen för ecklesiastikdepartementet i ämnet anförte under ovanberörda punkt 92, verkställa utredning, huruvida och på vad sätt de till ortnamnskommissionen utgående anslagsmedlen borde uppdelas på särskilda anslag till avlöningar, till omkostnader och till materiel m. m., ävensom att med sagda utredning och det förslag, som därav kunde föranledas till Kungl. Maj:t inkomma i samband med anslagsäskanden för budgetåret 1939/40.

I skrivelse den 28 februari 1939 har kanslern inkommit med berörda utredning och förslag.

Sedan år 1905 har riksdagen anvisat anslag till ortnamnsundersökningarna i riket, vilka stått under ledning av ortnamnskommittén, numera från och med den 1 juli 1930 benämnd ortnamnskommissionen.

Ortnamnsundersökningar bedrivs dels av det statliga organet ortnamnskommissionen, dels ock av sydsvenska ortnamnssällskapet i Lund och av institutet för ortnamns- och dialektforskning vid Göteborgs högskola. Från och med den 1 juli 1930 har vid Uppsala universitet funnits en personlig professur i nordisk ortnamnsforskning, vars innehavare, som är helt avlönad med statsmedel, fungerar som sekreterare i ortnamnskommissionen och ledare av dess undersökningar. För ortnamnsundersökningarna hava under det sista årtiondet, förutom anslag med 6,500 kronor å riksstaten, även beviljats högst betydande anslag av lotterimedel, för kalenderåren 1928—38 tillhopa nära 700,000 kronor.

Undersökningen av de båda Skånelänen omhänderhaves närmast av

sydsvenska ortnamnssällskapet i Lund, undersökningen av Göteborgs och Bohus län av institutet för ortnamns- och dialektforskning vid Göteborgs högskola. I övriga delar av Sverige har ortnamnskommittén, respektive ortnamnskommissionen själv svarat för undersökningarna. Även till undersökningarna inom de tre nyssnämnda länen hava anslag utgått av lotterimedel.

Då ortnamnsundersökningarna påbörjades, utvaldes Älvsborgs län såsom det första undersökningsområdet. Med användande av de undersökningsmetoder, som vid behandlingen av ortnamnen i Älvsborgs län befunnits ändamålsenliga, skulle sedan inventeringen av ortnamnsbeståndet i övriga län försiggå. Säkerligen tänkte man sig, att, så snart inventeringen av ett län slutförts, resultatet därav skulle bringas till trycket.

I 1938 års statsverksproposition (åttonde huvudtiteln, sid. 189) uttalade jag, att från vederbörandes sida borde förebringas en plan rörande verksamhetens fortsatta bedrivande, upptagande jämväl uppgifter rörande den tid, som kunde återstå, innan de pågående inventerings- eller kompletteringsarbetena kunde vara slutförda. Beträffande ortnamnskommissionens arbete har *kanslern* i sin nu föreliggande skrivelse anfört följande:

Undersökningen av Älvsborgs län hade utkommit av trycket under åren 1906—33 (tillhopa cirka 4,600 sidor) med undantag dock av vissa delar av registret, vilka till största delen förelåge i manuskript, och inledningen, på vilken arbetet ännu ej påbörjats. Av undersökningen rörande ortnamnen i Värmlands län hade redogörelserna för 8 härad (tillhopa drygt 600 sidor) utkommit av trycket under åren 1922—38. För återstående 6 härad inom länet (utom 1) förelåge tryckfärdigt manuskript. Arbetet med register och inledning hade ännu ej påbörjats. För en del av Örebro län förelåge ett första manuskript (dock omfattande endast gård- och bynamnen), vilket emellertid vore i behov av mycken komplettering och överarbetning. Även beträffande vissa delar av Hallands län förelåge för gård- och bynamnen ett preliminärt manuskript. 10 län (Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Gotlands, Skaraborgs, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands) vore i sin helhet undersökta, ehuru materialet ansåges behöva fullständigas. 7 län (Stockholms, Uppsala, Kalmar, Blekinge, Västmanlands, Västerbottens och Norrbottens) vore till största delen undersökta; i ett par fall vore endast någon enstaka socken kvar. Av de båda skånska länen hade ungefär 5/6 varit föremål för undersökning (uppteckningsarbete uti bygderna). För ingen del av Skåne förelåge tryckfärdigt manuskript. I Göteborgs och Bohus län hade redogörelserna för ortnamnen i 5 härad utkommit av trycket (tillhopa över 1,500 sidor) och för ett 6:e härad påginge tryckningen. Även för återstående 14 härad torde vissa undersökningar hava verkställts, ehuru intet av dessa härad vore fullständigt genomgånet. Enligt uppgift beräknades en tid av 16—17 år vara behövlig för slutförandet av ortnamnsverket över Göteborgs och Bohus län.

Såsom framginge av det ovan sagda, hade undersökningen av ortnamnen i riket — fortsätter *kanslern* — utvecklat sig till ett företag av mycket

stora dimensioner — säkerligen långt större än statsmakterna tänkte sig, då arbetet påbörjades — och dess fullbordande låge i ett avlägset fjärran. Ännu hade för intet län ortnamnsverket fullständigt utkommit från trycket. Däremot hade uppteckningsarbetet ute i bygderna i det närmaste slutförts för hela landet. Ortnamnskommissionen hade emellertid framhållit behovet av fördjupade undersökningar av vissa ur dialekt- och namnsynpunkt viktiga områden. Dessutom ansåges kompletterande undersökningar erforderliga i sådana fall, då vissa luckor eller andra brister i det upptecknade materialet komme i dagen vid granskning på ortnamnsarkivet av upptecknarnas arbete.

För ett rationellt bedrivande av de kompletterande uppteckningarna vore det enligt kommissionen av vikt, att bearbetningen av materialet så snart som möjligt komme till stånd. I planerna för bearbetningen inginge såsom ett förberedande, synnerligen arbets- och tidskrävande moment excerpering av ortnamnsformer ur medeltida källor, ur jordeböcker och från äldre handritade kartor samt ur den ortnamnsetymologiska litteraturen. Ett annat önskemål för bearbetningens underlättande vore enligt kommissionen utarbetandet av ett alfabetiskt register över hela landets naturnamn och bebyggelsenamn.

Vad slutligen anginge den fortsatta publiceringen av det bearbetade materialet, hade kommissionen uttalat, att en publicering så snart som möjligt borde eftersträvas, varvid borde beaktas vikten av att de, som utfört huvudsakliga delar av arbetet i och för materialsamling, även bleve i tillfälle att deltaga i den direkta förberedelsen för publiceringen. För bibehållande av kontakten med upptecknarna och andra intresserade uti landet, hade kommissionen ansett det nödvändigt, att åtminstone något häfte för varje län med det första utarbetades och trycktes.

Kommissionen hade även framhållit, att kommissionen jämväl hade en tidskrävande administrativ uppgift, nämligen att avgiva yttranden i namnregleringsärenden. Denna uppgift orsakade personalen ett avsevärt arbete. Handläggningen av dessa ärenden komme att underlättas, allteftersom ortnamns materialet inom de olika delarna av landet bleve bearbetat och publicerat.

När den stora ortnamnsundersökningen igångsattes, hade det, anför kanslern, varit både vetenskapliga och praktiska intressen, som motiverade företaget. Från praktisk synpunkt vore det onekligen ett viktigt önskemål, att bearbetningen och publiceringen av materialet påskyndades. Ur vetenskaplig synpunkt hade det befunnits angeläget att efter den första insamlingen företaga kompletteringar inom särskilda områden av det en gång upptecknade materialet. Såsom kommissionen själv framhållit, kunde en förnyad, fördjupad undersökning av *hela* landet ej lämpligen utföras på grund av den kostnad, som skulle vara förenad därmed. Även vid partiella kompletterande insamlingar borde emellertid givetvis det vetenskapliga intresset därav vägas mot kostnaderna. Ett betydande resultat finge anses vara vunnet genom utförandet i det väsentliga av den ursprungliga planen

i fråga om upptecknande av ortnamnsmaterial i nära nog hela landet, även om helt naturligt uppteckningen icke alltigenom blivit så fullständig som önskligt varit.

För det fortsatta arbetet, särskilt bearbetningen och publiceringen av materialet, skötseln av ortsnamnsarkivet och ortnamnskommissionens handläggning av dit remitterade namnregleringsärenden, krävdes alltjämt betydande anslag. Då den nuvarande ledaren av arbetet innehade en personlig professur och hade utmärkta kvalifikationer för ortnamnsundersökningens bedrivande, vore det självfallet av stor vikt, att detta företag icke bringades att stagnera utan under hans professorstid fullföljdes med all kraft. Kanslern kunde därför icke förorda någon minskning i nu utgående anslag. Någon avsevärdare ökning av befintligt anslag torde icke heller böra ifrågasättas vid en tidpunkt, då överhuvud stor återhållsamhet iakttoges i fråga om anslagen för vetenskapliga ändamål. Det torde kunna förväntas att, om anslag beviljades till ungefärligen samma belopp som hittills, ortnamnskommissionen skulle koncentrera arbetet på de uppgifter, som vore ur olika synpunkter mest betydelsefulla, även om därvid kravet på fullständighet i materialets insamling måste i någon mån eftersättas.

Till ortsnamnskommissionen utgår för innevarande budgetår under åttonde huvudtiteln ett anslag å 32,000 kronor. Största delen — 25,500 kronor — av detta anslagsbelopp är avsedd för bestridande av utgifter under senare hälften av budgetåret. Kostnaden för motsvarande utgifter under tiden den 1 juli—den 31 december 1938 har bestritts med tidigare beviljat anslag av lotterimedel. För hela budgetåret 1938/39 har således till kommissionens förfogande av allmänna medel ställts ett belopp, som kan beräknas uppgå till 57,500 kronor (därav 1,000 kronor äro avsedda för den av professorn Collinder ledda inventeringen av de finska ortnamnen i Sverige). Beträffande dispositionen av berörda anslag å 32,000 kronor hänvisas till statsliggaren för budgetåret 1938/39, sid. 463.

Kommissionen har för budgetåret 1939/40 begärt anslag med tillhopa 76,250 kronor, därav till avlöningar 43,050 kronor, till materiel 6,000 kronor, till omkostnader 2,200 kronor samt till uppteckningar, bearbetning och publicering 25,000 kronor.

Kanslern har beträffande frågan om anslagsmedlens uppdelning på särskilda anslag till avlöningar, till omkostnader och till materiel m. m. åberopat en inom riksräkenskapsverket upprättad promemoria samt för egen del anfört, bland annat, att — ehuru kanslern knappast kunde antaga, att det varit riksdagens mening, att icke undantag från de generella reglerna i fråga om utformningen av riksstatsanslagen och för dessa gällande stater skulle kunna beviljas för de vetenskapliga forskningsinstitutionernas del — kanslern dock ansåge sig i förevarande budgettekniska fråga icke kunna

underlåta att beakta de riktlinjer för anslagsuppdeleningen, som framlagts i berörda promemoria.

I enlighet med dessa riktlinjer borde för tillgodoseende av ortsnamnskommissionens medelsbehov uppföras tre anslag: dels ett förslagsanslag till avlöningar, dels ett förslagsanslag till omkostnader, dels ock ett reservationsanslag till bestridande av vissa kostnader för insamling och bearbetning av vetenskapligt material.

I enlighet med de riktlinjer, som angivits av riksräkenskapsverket, borde för tillgodoseende av ortnamnskommissionens medelsbehov uppföras tre anslag: dels ett förslagsanslag till avlöningar, dels ett förslagsanslag till omkostnader, dels ock ett reservationsanslag till bestridande av vissa kostnader för insamling och bearbetning av vetenskapligt material.

Vad först beträffar anslaget till avlöningar, har kommissionen anhållit, att det arvode, som utginge till envar av de båda av Kungl. Maj:t utsedda kommissionsledamöterna, skulle höjas från 1,250 kronor till 2,500 kronor. Vidare har kommissionen hemställt, att vid kommissionens arkiv — svenska ortnamnsarkivet — skulle anställas 5 befattningshavare å extra stat, nämligen 1 förste arkivarie i A 26, 2 andre arkivarier i A 21 och 2 assistenter i A 18. Det för ifrågakommande befattningshavares avlöning erforderliga anslagsbeloppet har kommissionen beräknat till 38,050 kronor. Arvodena till övrig vid ortnamnsarkivet anställd personal skulle bestridas från anslaget till upppteckningar m. m.

Kanslern har beträffande arvodet till de båda av Kungl. Maj:t utsedda kommissionsledamöterna ansett en mindre höjning vara påkallad och hemställt, att arvodet måtte sättas till 1,500 kronor för en var av dem. I fråga om personalbehovet har kanslern anför.

Beträffande ortsnamnskommissionens behov av personal torde vara uppenbart, att kommissionen vid sitt arbete behövde tillgång till vetenskapligt skolade och för arbetet i fråga särskilt utbildade biträden. För närvarande utginge ersättningen till samtliga dessa medhjälpare med visst arvodesbelopp per timme. Det syntes emellertid rimligt, att några av dem erhöles en mera fast anställning. Under förutsättning att det av 1936 års lönekommitté nyligen framlagda förslaget till civilt icke-ordinariereglemente vunnit statsmakternas bifall, torde de böra erhålla ställning av extra ordinarie befattningshavare. Kanslern ansåge sig dock icke kunna tillstyrka en personalorganisation av den omfattning, som kommissionen föreslagit. Det mest trängande behovet torde vara fyllt, om man anställde 1 arkivarie i lönegrad Eo 21 och 2 amanuenser i Eo 18. Kostnaden därför skulle, om man utginge från det lönebelopp, som funnes upptagna i löneplan Eo i nyssnämnda kommittébetänkande, belöpa sig till 19,900 kronor, därav grundavlöningar (6,210 + 5,133 + 5,133 = i avrundat tal) 16,500 kronor, avlöningsförhöjningar 2,300 kronor och rörligt tillägg 1,100 kronor.

Såsom en särskild post under avlöningsanslaget borde upptagas arvoden åt tillfälligt anställda arbetsbiträden, beräknade till 5,000 kronor.

Avlöningsanslaget skulle således vid bifall till kanslerns förslag uppföras med ett belopp av $(2 \times 1,500 + 16,500 + 2,300 + 1,100 + 5,000 =)$ 27,900 kronor.

O m k o s t n a d s a n s l a g e t, vilket skulle få karaktär av förslagsanslag, har av kanslern beräknats till 8,100 kronor.

Från detta anslag skulle utgå dels ersättning för resor till ortnamnskommissionens sammanträden, beräknad till 200 kronor, dels ock utgifterna för bränsle, lyse och vatten, 1,000 kronor, samt för övriga expenser, 1,950 kronor. Från detta anslag borde bestridas jämväl utgifterna för publikationstryck, beräknade till 3,000 kronor, samt för inköp av kartor, böcker och tidskrifter, vilken sistnämnda post, som beräknats till 4,000 kronor men synts kunna sänkas till 2,000 kronor, skulle sammanläggas med anslagsposten till övriga expenser. Vid beräkning av de framtida kostnaderna för inköp av kartor, böcker och tidskrifter borde beaktas, att seminariet för nordisk ortnamnsforskning, vars lokaler låge i omedelbar anslutning till de av ortnamnskommissionen disponerade, år 1938 erhållit ett statsanslag å 4,000 kronor för anskaffande av ett studiebibliotek och att vederbörande departementschef tillstyrkt beviljande för instundande budgetår av ett anslag å 2,000 kronor för enahanda ändamål.

Från reservationsanslaget till b e s t r i d a n d e a v v i s s a k o s t n a d e r f ö r i n s a m l i n g o c h b e a r b e t n i n g a v v e t e n s k a p l i g t m a t e r i a l skola enligt kanslerns förslag gäldas utgifterna för reseersättningar till kommissionens personal, av professorn Sahlgren beräknade till 1,000 kronor, för arvoden åt tillfälliga vetenskapliga medarbetare, 6,000 kronor, och för ersättning för material, insamlat genom tillfälliga biträden å annan ort, 12,000 kronor.

Kanslern har ansett sistnämnda anslag böra uppföras med ett belopp av 23,000 kronor.

I betraktande av den utav kanslern ifrågasatta begränsningen av den fasta medarbetarstaben torde den till avlönande av tillfälliga vetenskapliga medarbetare beräknade anslagsposten, 6,000 kronor, böra höjas, förslagsvis till 14,000 kronor. Det ersättningsbelopp, 12,000 kronor, som beräknats för material, insamlat genom tillfälliga biträden å annan ort, torde kunna minskas, förslagsvis till 8,000 kronor.

Kanslern har föreslagit, att jämväl förutnämnda kostnader för inventering av de finska ortnamnen skulle bestridas av nämnda tre anslag.

Vad av kanslern yttrats rörande riktlinjerna för bedrivandet av den verksamhet, varom här är fråga, och rörande storleken av statens anslag för ändamålet finner jag mig kunna i det väsentliga biträda. Jag anser mig alltså icke kunna under nuvarande förhållanden förorda någon större höjning av nu utgående anslag. Emellertid vill jag påpeka, att ifrågavarande anslag bör vid i övrigt oförändrade förhållanden för nästa budgetår höjas med 25,500 kronor till 57,500 kronor på grund därav, att verksamheten, som hittills bekostats dels av anslag å riksstaten, dels genom bidrag av lot-

Departementschefen.

terimedel, skall från och med budgetåret 1939/40 enligt vad av 1938 års riksdag förutsatts finansieras enbart genom riksstatsanslag.

Jag biträder likaledes kanslerns förslag, att det nu till ortsnamnskommissionen utgående anslaget från och med nästa budgetår uppdelas på särskilda anslag i anslutning till de principer, som i detta hänseende numera tillämpas beträffande statsinstitutioner. Jag föreslår alltså, att anslag till ortsnamnskommissionen anvisas för avlöningar, för omkostnader och för insamling och bearbetning av vetenskapligt material, sistnämnda anslag betecknat såsom reservationsanslag och de båda övriga såsom förslagsanslag. Ehuru enligt min mening skäl tala för att jämväl utgifter för publikationstryck och för inköp av kartor, böcker och tidskrifter böra bestriidas från omförmälda reservationsanslag och alltså icke från omkostnadsanslaget, har jag med hänsyn till den ståndpunkt, som av kanslern intagits i denna fråga, icke velat motsätta mig det i detta hänseende föreliggande förslaget. Vad jag nu anfört äger motsvarande tillämpning beträffande anslag till landsmålsundersökningarna i riket, till vilken fråga jag i det följande återkommer.

Vad först angår avlöningsanslaget, anser jag det av kanslern föreslagna arvudet, 1,500 kronor, till de båda av Kungl. Maj:t utsedda kommissionsledamöterna lämpligt avvägt. Å dessa arvoden bör dock dyrtidstillägg icke utgå. Jag anser mig ej heller böra resa erinran mot att personalens anställningsförhållanden i den av kanslern ifrågasatta begränsade omfattningen fastare regleras. Den arkivarie i lönegraden Eo 21, som alltså enligt min mening bör anställas vid kommissionen, torde böra uppföras på en personalförteckning, som bör underställas riksdagen för godkännande. Kanslerns beräkning av förevarande anslag biträder jag med den ändringen, att de till arvoden åt tillfälligt anställda arbetsbiträden beräknade anslagsmedlen å 5,000 kronor, å vilka arvoden givetvis dyrtidstillägg ej bör utgå, inräknas i delposten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal, som alltså bör bestämmas till 21,500 kronor. I enlighet med kanslerns förslag bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 27,900 kronor.

Vidkommande förslagsanslaget till omkostnader finner jag intet att erinra mot kanslerns beräkningar. Jag tillstyrker därför, att detta anslag för budgetåret 1939/40 uppföres med 8,100 kronor, att disponeras enligt en omkostnadsstat, som i sinom tid torde böra av Kungl. Maj:t fastställas.

Jämväl kanslerns beräkning av anslagsmedlen till vissa kostnader för insamling och bearbetning av vetenskapligt material synas kunna godtagas. Detta anslag torde alltså böra upptagas med 23,000 kronor. Kungl. Maj:t lär böra framdeles meddela närmare föreskrifter rörande anslagets disposition.

Vad jag nu föreslagit innebär, att till ortnamnskommissionen skulle för nästa budgetår anvisas tillhopa ($27,900 + 8,100 + 23,000 =$) 59,000 kronor, d. v. s. en anslagshöjning med 1,500 kronor i jämförelse med vad vid

oförändrade förhållanden skulle under nästa budgetår utgå till kommissionen. Jag har intet att erinra mot att kostnaderna för fortsättande av den utav professorn Collinder ledda inventeringen av de finska ortnamnen i Sverige, för vilket ändamål som nämnts nu utgår ett belopp av 500 kronor (för helt år 1,000 kronor), bestridas från de anslag, som sålunda böra anvisas till ortnamnskommissionen för nästa budgetår.

I jämförelse med det årets statsverksproposition framställda preliminära förslaget innebär mitt förslag dels en anslagshöjning med (59,000 — 57,500 =) 1,500 kronor, dels ock att till förevarande ändamål tre anslag anvisas i stället för ett.

II. Bidrag till sammanslutningar, som bedriva ortnamnsundersökningar.

Till detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett obetecknat anslag av 1,500 kronor, varav utgå 1,000 kronor till sydsvenska ortnamns-sällskapet i Lund och 500 kronor till institutet för ortnamns- och dialektforskning vid Göteborgs högskola. Båda dessa anslagsposter äro avsedda till bestridande av kostnaderna för undersökningar endast under senare hälften av budgetåret. Till bestridande av de på tiden den 1 juli—den 31 december 1938 fallande utgifterna har utgått bidrag av lotterimedel. För hela budgetåret 1938/39 hava således till de nämnda sammanslutningarnas förfogande stått anslag av allmänna medel, som kunna beräknas uppgå till 2,000 kronor, respektive 1,000 kronor.

Sydsvenska ortnamns-sällskapet har nu begärt, att ett reservationsanslag å 37,500 kronor måtte beviljas, utgående under fem år med 7,500 kronor årligen, samt att härav måtte för budgetåret 1939/40 anvisas ett belopp av 7,500 kronor, vilket skulle disponeras på i skrivelsen närmare angivet sätt.

Kanslern har i förutnämnda skrivelse den 28 februari 1939 framhållit, att, därest man ville påskynda arbetet med de skånska ortnamnsundersökningarna, det torde vara nödvändigt att något öka det till ortnamns-sällskapet för närvarande utgående anslaget. Kanslern har dock icke ansett sig kunna tillstyrka hela det av sällskapet begärda beloppet utan inskränkt sig till att hemställa om ett anslag å 4,000 kronor.

Institutet för ortnamns- och dialektforskning vid Göteborgs högskola arbetar, såsom redan namnet ger vid handen, på två avdelningar, vilka dock hava gemensam personal och gemensamt arkiv. Personalen — undersökningsledaren och en assistent — har hittills avlönats med medel från det anslag, som beviljats för institutets dialektundersökningar (jfr det följande). Det för närvarande utgående anslaget å tillhoppa 1,000 kronor till ortnamnsundersökningarna har således använts till andra utgifter än personalarvoden.

För sin ortnamnsverksamhet under budgetåret 1939/40 har institutet, med tillstyrkan av lärarrådet vid Göteborgs högskola, begärt 5,300 kronor. Av anslaget skulle 3,500 kronor användas för bestridande av den på ortnamnsundersökningarna belöpade hälften av arvodet till en assistent med framstående vetenskapliga kvalifikationer.

Kanslern har i berörda skrivelse anført, att — om institutet skulle kunna genomföra sin avsikt att för arbetets påskyndande anställa en assistent med heltidstjänstgöring — statsanslaget torde behöva höjas. *Kanslern* har därför hemställt, att anslaget måtte upptagas med ett belopp av 3,000 kronor.

Departementschefen.

Jag anser mig böra för närvarande begränsa mig till att förorda, att till förevarande ändamål anvisas enahanda belopp, som under innevarande budgetår stått till förfogande, d. v. s. 3,000 kronor. Anslagshöjningen, 1,500 kronor, betingas därav, att det för innevarande budgetår anvisade riksstatsanslaget avsett allenast de på den senare delen av budgetåret belöpande kostnaderna. Motsvarande kostnader för den förra delen av nämnda budgetår hava som nämnts bestritts av lotterimedel. Enligt de för 1938 års riksdags beslut i ämnet gällande förutsättningarna skola dessa kostnader hädanefter i sin helhet bestridas av anslag på riksstaten.

III. Landsmålsundersökningarna.

Landsmålsundersökningar bedrivs dels av två statliga forskningsinstitutioner, landsmålsarkivet i Uppsala och landsmålsundersökningarna eller, såsom institutionen numera i allmänhet benämnes, landsmålsarkivet i Lund, dels ock av förutnämnda institut för ortnamns- och dialektforskning vid Göteborgs högskola. Landsmålsarkivet i Lund svarar närmast för bygdeundersökningarna inom Malmöhus, Kristianstads, Hallands, Blekinge och Kronobergs län, Göteborgsinstitutet för undersökningarna inom Göteborgs och Bohus län. Undersökningarna inom övriga delar av landet omhänderhavas närmast av landsmålsarkivet i Uppsala. Härvid är dock att märka, att även landsmålsarkivet i Lund utför undersökningar av dialekterna i Jönköpings och Kalmar län samt att Göteborgsinstitutet deltagar i undersökningsarbetet rörande Dalslands folkmål. Såsom framgår av den föreliggande utredningen, måste undersökningar, föranstaltade av en utav nämnda institutioner, ofta sträcka sig något in på en annan institutions område samt en undersökning, som avser ett visst specialproblem, stundom utsträckas över större delen av landet, ja även över vissa delar av grannländerna. Nödig samverkan mellan de olika institutionerna vid planläggningen och genomförandet av de särskilda undersökningarna söker man trygga genom samråd — skriftligt eller muntligt — mellan vederbörande ledare.

Landsmålsarkivet i Uppsala bedriver även folkminnesundersökningar i stor skala inom sitt arbetsområde, undersökningar, vilka omhänderhavas av en särskild avdelning inom arkivet.

Till bestridande av kostnaderna för landsmålsundersökningarna har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag å 175,400 kronor. Ur detta anslag utgå för närvarande bidrag till landsmålsarkivet i Uppsala med 130,250 kronor, till landsmålsarkivet i Lund med 39,150 kronor och till Göteborgsinstitutet (för dess dialektundersökningar) med 6,000 kronor. Tidigare hava landsmålsundersökningarna till största delen finansierats med lotterimedel.

Beträffande gällande personalförteckning och anslagsdisposition hänvisas till sid. 464 i statsliggaren för budgetåret 1938/39.

För budgetåret 1939/40 hava vederbörande institutioner begärt respektive 169,500 kronor, 50,200 kronor och 6,500 kronor eller sammanlagt 226,200 kronor.

I statsverkspropositionen till 1938 års riksdag, åttonde huvudtiteln, sid. 196 f, uttalade jag, att enligt min mening starka skäl kunde tala för en mer intensifierad bearbetning av de svenska dialekterna, vilka särskilt i våra dagar påverkades av åtskilliga språkutjämnande företeelser, men att jag icke då ansåge mig kunna tillstyrka en utökad medelsanvisning.

Kanslern har i förutnämnda skrivelse den 28 februari 1939 anført, att kanslern ansåge, att undersökningen av de svenska dialekterna borde i möjligaste mån påskyndas. Detsamma gällde även om folkminnesundersökningarna, vilka i avsevärd omfattning bedreves i nära samband med landsmålsundersökningarna. Någon ökning av de nuvarande anslagen har därför synts kanslern vara motiverad utöver den, som påkallades därav, att den avlöningsförhöjning, som skulle i huvudsak ersätta de hittills utgående dyrtidstilläggen till vissa befattningshavare, för framtiden skulle bestridas med medel från här ifrågavarande anslag. Den av institutionerna själva begärda anslagshöjningen, vilken utgjorde (226,200 — 175,400 =) 50,800 kronor och vilken överstege det i 1939 års statsverksproposition beräknade beloppet med (50,800 — 19,600 =) 31,200 kronor, vore dock avsevärt större än som syntes kunna ifrågasättas vid en tidpunkt, då överhuvud stor återhållsamhet iakttoges i fråga om anslagen för vetenskapliga ändamål.

För närvarande äro vid l a n d s m å l s a r k i v e t i U p p s a l a på ett mera stadigvarande sätt anställda *dels* 4 befattningshavare å extra stat: 1 föreståndare i B 30 (A 30), 2 medarbetare i B 26 (A 26) och 1 arkivarie och expeditjonsföreståndare i B 21 (A 21), *dels* 1 extra ordinarie arkivbiträde i 8 lönegraden och 2 extra kontorsbiträden i 4 lönegraden, *dels* ock följande arvodestagare: 1 vetenskaplig medarbetare och föreståndare för folkminnesavdelningen, arvode 9,000 kronor, 2 vetenskapliga medarbetare vid landsmålsundersökningen, arvode 6,000 kronor vardera, 1 amanuens vid folk-

minnesavdelningen, arvode 4,200 kronor, 1 arkivbiträde, arvode 3,300 kronor, samt 1 expeditjonsbiträde, arvode 1,800 kronor.

Arkivets styrelse har hemställt, att de nuvarande befattningshavarna med arvoden å 9,000 kronor, respektive 6,000 kronor skulle förvandlas till tjänstemän å extra stat i lönegraden B 28 (A 28), respektive B 26 (A 26), samt att ytterligare en tjänst å extra stat i B 26 (A 26) skulle inrättas (för folkminnesundersökningen). Vidare har styrelsen föreslagit, att arvodesamanuensens skulle göras till extra ordinarie tjänsteman i 17 lönegraden, att det med arvode avlönade arkivbiträdet skulle bli extra ordinarie arkivbiträde i 7 lönegraden, att det med arvode avlönade expeditjonsbiträdet skulle bli extra kontorsbiträde i 4 lönegraden samt att 2 nya vetenskapliga medarbetare skulle anställas, vardera avlönad med ett årsarvode å 8,000 kronor (den ene för landsmålsundersökningen och den andre för folkminnesundersökningen).

Kanslern har påpekat, att i enlighet med de riktlinjer, som enligt det föregående angivits av riksräkenskapsverket, borde för tillgodoseende av här ifrågavarande behov uppföras tre anslag: dels ett förslagsanslag till avlöningar, dels ett förslagsanslag till omkostnader, dels ock ett reservationsanslag till bestridande av vissa kostnader för insamling och bearbetning av vetenskapligt material.

Kanslern har vidare beträffande personalorganisationen anför:

Billigheten syntes kräva, att den personal, som redan under ett antal år varit anställd vid arkivet och vilken vore oundgängligen behöfelig även för framtiden, bereddes en mera fast anställning än som arvodestagare. Med hänsyn till storleken av de medel, som stode till förfogande, och med beaktande jämväl av fördelningen på olika lönegrader av befattningshavarna i övriga jämförbara institutioner ansåge kanslern sig dock icke kunna i samtliga fall ifrågasätta placering i de lönegrader, som föreslagits av styrelsen. Vad först beträffade föreståndaren för folkminnesavdelningen, vilken måste äga kompetens att i stort sett på egen hand leda arbetet på nämnda avdelning — arkivets föreståndare komme sannolikt alltid att vara dialektolog — ansåge kanslern en placering i Eo 28 befogad. Vidkommande därefter de tjänster, som skulle ersätta de båda befattningarna med arvode å 6,000 kronor, ansåge kanslern sig icke kunna för närvarande föreslå placering i högre lönegrad än Eo 21. Amanuensens å folkminnesavdelningen, vilken enligt kanslerns förslag skulle vid sidan av föreståndaren bli den ende extra ordinarie tjänstemannen å avdelningen, syntes böra placeras i lönegraden Eo 18. Vidare hemställde kanslern, att arvodesbefattningen som arkivbiträde måtte ändras till en extra ordinarie arkivbiträdestjänst i 7 lönegraden. Den extra arkivbiträdestjänsten i 8 lönegraden torde vid nuvarande befattningshavares avgång böra nedflyttas till lönegraden Eo 7. För närvarande ansåge kanslern sig ej kunna tillstyrka inrättandet av några flera extra ordinarie befattningar än de här ovan angivna och ej heller av någon ny extra befattning.

Om man utginge från de lönebelopp, som funnes upptagna i löneplanerna i det nyligen framlagda förslaget till civilt icke-ordinariereglemente, skulle, såsom framginge av här efteråt intagna tablå, den beräknade kostnaden för grundavlöningar m. m. till de vid arkivet anställda extra ordinarie och extra befattningshavarna uppgå till sammanlagt i avrundat tal 70,300 kro-

nor. Kostnaden för avlöningsförhöjningar m. m. kunde beräknas till 8,400 kronor och för det rörliga tillägget till 4,700 kronor.

Tablå över grundavlöningar till extra ordinarie och extra befattningshavare vid landsmålsarkivet i Uppsala.

1	föreståndare för arkivet	Eo 30	kronor	10,041
1	avdelningsföreståndare för folkminnesavdelningen	Eo 28	»		9,138
2	vetenskapliga medarbetare	Eo 26	å 8,241 kronor	» 16,482
2	»	Eo 21	å 6,210	»	12,420
1	arkivarie och expeditiönsföreståndare	Eo 21	»	6,210
1	amanuens	Eo 18	»	5,133
1	arkivbiträde	Eo 8	»	3,153
1	»	Eo 7	»	2,997
2	kontorsbiträden e. 4	å 2,328 kronor	»	4,656
Summa kronor					70,230

Såsom en särskild post under avlöningsanslaget borde upptagas kostnaden för arvoden åt tillfälligt anställda arbetsbiträden, vilken syntes kunna beräknas till 3,000 kronor.

Anslaget till avlöningar vid landsmålsarkivet i Uppsala har kanslern sålunda ansett böra uppföras med (70,300 + 8,400 + 4,700 + 3,000 =) 86,400 kronor.

Anslaget till omkostnader vid nämnda landsarkiv har av kanslern beräknats på följande sätt:

Från omkostnadsanslaget borde bestridas utgifterna för reseersättningar till ledamot av arkivets styrelse, som vore bosatt å annan ort än Uppsala, för resor till styrelsesammanträden i Uppsala samt till arkivets föreståndare eller annan arkivets representant för resor, som företagits i och för samråd rörande arbetets planläggning med ledningen för andra institutioner med likartade arbetsuppgifter. Denna post syntes ej behöva beräknas högre än 1,200 kronor. Övriga poster under omkostnadsanslaget avsåge dels bränsle, lyse och vatten, dels ock övriga expenser. Lokaler åt landsmålsarkivet hade kostnadsfritt upplåtits av universitetsbiblioteket, som för närvarande även svarade för uppvärmning och vattenförbrukning. Den arkivet avilande kostnaden för elektrisk ström torde kunna beräknas till 500 kronor. Till övriga expenser borde föras även utgifterna för inköp och bindning av böcker och tidskrifter samt för inköp och underhåll av maskiner och apparater. Däremot syntes utgifterna för grammofonupptagning, filmning, fotografering och fotostatering — vilka utgifter direkt sammanhänge med insamlingsarbetet eller inginge som ett led i bearbetningen av materialet och vilka kunde förutses komma att variera avsevärt under olika år — böra bestridas från reservationsanslaget till insamling och bearbetning av material. Anslaget till övriga expenser torde böra beräknas till 10,000 kronor.

Ifrågavarande anslag borde alltså uppföras med (1,200 + 500 + 10,000 =) 11,700 kronor.

Från ett reservationsanslag till vissa kostnader för insamling och bearbetning av vetenskapligt material borde gäldas reseersättningar till arkivets

personal och tillfälligt anställda vetenskapliga medarbetare, beräknade till 13,000 kronor, arvoden till tillfälliga vetenskapliga medarbetare, vilka utgifter torde kunna beräknas till 19,000 kronor, kostnaden för inlösen av samlingar och för uppteckningshonorar, uppskattad till 12,000 kronor, samt kostnaden för grammofonupptagning, filmning, fotostatering etc., beräknad till 3,000 kronor. Detta anslag borde alltså uppföras med 47,000 kronor.

Till landsmålsarkivets i Uppsala förfogande skulle således enligt kanslerns förslag ställas anslag till ett sammanlagt belopp av $(86,400 + 11,700 + 47,000 =)$ 145,100 kronor mot nu 130,250 kronor.

Vid landsmålsarkivet i Lund äro för närvarande på ett mera stadigvarande sätt anställda dels en föreståndare, som är befattningshavare å extra stat i lönegraden B 28 (A 28), dels ock 2 arvodestagare: en amanuens med ett arvode av 500 kronor per månad med fem timmars daglig tjänstgöring under åtta månader och ett arkivbiträde med en lön av 2,520 kronor vid 6 timmars daglig tjänstgöringstid.

Centralstyrelsen för landsmålsföreningarna i Lund har hemställt, att i stället för nämnda arvodestjänster måtte inrättas 2 extra ordinarie befattningar, en arkivarietjänst i Eo 21 och en arkivbiträdestjänst i Eo 7.

Kanslern har tillstyrkt denna framställning.

Om man utginge från de lönebelopp, som funnes upptagna i löneplanen Eo i förslaget till civilt icke-ordinariereglemente, skulle den beräknade kostnaden för grundavlöningar m. m. till den vid arkivet anställda extra ordinarie personalen — vartill enligt sagda förslag även föreståndaren skulle räknas — uppgå till sammanlagt $(8,688 + 5,796 + 2,781 =$ i avrundat tal) $17,300$ kronor. Kostnaden för avlöningsförhöjningar m. m. kunde beräknas till $2,000$ kronor och för det rörliga tillägget till $1,100$ kronor.

Såsom särskilda poster under avlöningsanslaget borde upptagas kostnaderna dels för arvoden åt tillfälligt anställda arbetsbiträden, beräknade till $1,300$ kronor, dels ock för arbetet med utredigeringen av ordboken över Valldamålet, $5,000$ kronor.

Anslaget till avlöningar för landsmålsarkivet i Lund kunde alltså beräknas till $(17,300 + 2,000 + 1,100 + 1,300 + 5,000 =)$ 26,700 kronor.

Omkostnadsanslaget har kanslern ansett böra uppföras med 2,300 kronor.

Från detta anslag borde bestridas reseersättningar till arkivets föreståndare eller annan representant för arkivet för resor, som företagits i och för samråd rörande arbetets planläggning med ledningen för andra institutioner med likartade arbetsuppgifter. Kostnaden härför syntes kunna beräknas till 400 kronor. Enär universitetet kostnadsfritt tillhandahölle arkivet nödiga lokaler (jämte värme, lyse och vatten), erfordrades för närvarande intet anslag till bränsle, lyse och vatten. Utgifterna för övriga expenser torde böra upptagas med ett belopp av 1,900 kronor.

Vidare har kanslern föreslagit, att även för detta arkiv skulle anvisas ett särskilt reservationsanslag till vissa kostnader för insamling och bearbetning av vetenskapligt material, beräknat till 17,400 kronor.

Från detta anslag skulle gäldas utgifterna för insamlingsresor 1,400 kronor, för arvoden åt tillfälliga vetenskapliga medarbetare 3,500 kronor, för inlösen av samlingar, för uppteckningshonorar och för grammofon-upptagning 10,500 kronor eller tillhopa 15,400 kronor. För fotostatisk kopiering av arkivets ordlapps-material, tillhopa omkring 800,000 lappar, hade begärts ett reservationsanslag å 50,000 kronor, fördelat på 5 år, därav för nästkommande budgetår 10,000 kronor. Ett anslag för ifrågavarande ändamål å 10,000 kronor kunde emellertid icke rymmas inom ramen av de medel, som kunde tänkas för närvarande stå till förfogande för arkivet. Kanslern ansåge sig därför icke kunna ifrågasätta ett högre belopp än 2,000 kronor. Med ett så begränsat anslag kunde uppenbarligen den av arkivet uppgjorda planen för fotostateringen icke bringas till utförande, men det syntes vara av betydelse — bland annat för vinnande av erfarenhet på området — att arbetet snarast möjligt påbörjades i mindre skala.

Sammanlagt skulle alltså för landsmålsarkivet i Lund för nästa budgetår anvisas anslag med $(26,700 + 2,300 + 17,400 =)$ 46,400 kronor mot nu 39,150 kronor.

Institutet för ortnamns- och dialektforskning vid Göteborgs högskola har för sina dialektundersökningar under budgetåret 1939/40 begärt ett anslag å 6,500 kronor mot nu 6,000 kronor.

Kanslern har, liksom lärarrådet vid högskolan, tillstyrkt det begärda anslaget.

Vad först beträffar *landsmålsarkivet i Uppsala*, föreligga enligt min mening goda skäl för att tillerkänna vissa av de där anställda befattningshavarna något säkrare anställningsförhållanden än nu är fallet. Jag hänvisar till vad av kanslern i detta hänseende yttrats och till den ingående motivering, som enligt handlingarna i ärendet lämnats från landsmålsarkivets sida. Mot kanslerns i detta hänseende framställda förslag, vilket innebär en stark beskärning av de av arkivet framställda förslagen, synes intet vara att i huvudsak erinra. Emellertid anser jag frågan om löneställningen för föreståndaren för folkminnesavdelningen kräva ytterligare överväganden, och jag utgår därför från att denne befattningshavare jämväl för nästa budgetår ersättes medelst ett arvode å 9,000 kronor.

I anslutning till kanslerns beräkningar torde anslagsmedlen till avlöningar vid detta arkiv böra beräknas sålunda: Omförmälda arvode å 9,000 kronor bör upptagas under en särskild post till arvode och särskild ersättning, bestämd av Kungl. Maj:t. Kostnaderna för arvoden åt tillfälligt anställda arbetsbiträden, å vilka arvoden givetvis dyrtidstillägg ej bör utgå, böra inräknas bland anslagsmedlen till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal, som böra bestämmas till $(70,230 - 9,183 + 3,000 =)$ i runt tal 64,100 kronor. Anslagsmedlen till avlöningsförhöjningar m. m. till sådan personal torde kunna uppskattas till 7,500 kronor och anslagsmedlen till rörligt tillägg till 4,200 kronor. Slutsumman av avlöningskostna-

Departementschefen.

derna skulle alltså vid bifall till mitt förslag utgöra $(9,000 + 64,100 + 7,500 + 4,200 =)$ 84,800 kronor mot av kanslern beräknade 86,400 kronor.

Anslagsmedlen till omkostnader och till vissa kostnader för insamling och bearbetning av vetenskapligt material vid förevarande landsmålsarkiv synas kunna nedbringas till 11,000 kronor, respektive 45,500 kronor.

Vad angår *landsmålsarkivet i Lund*, anser jag mig böra biträda kanslerns beräkning av anslagsmedlen till avlöningar, vilka alltså torde kunna uppskattas till 26,700 kronor. Dock anser jag, att kostnaderna för arvoden åt tillfälligt anställda arbetsbiträden (1,300 kronor) och för redigering av ordboken över Valldamålet (5,000 kronor) böra inräknas bland anslagsmedlen till grundavlöningar, som alltså böra uppskattas till $(17,300 + 1,300 + 5,000 =)$ 23,600 kronor. Enligt lämnad uppgift avse berörda kostnader å 5,000 kronor enbart löneutgifter. Å arvoden till tillfälligt anställda arbetsbiträden bör dyrtidstillägg icke utgå. Anslagsmedlen till avlöningsförhöjningar m. m. uppskattar jag till 2,000 kronor och anslagsmedlen till rörligt tillägg till 1,100 kronor.

I enlighet med kanslerns förslag torde anslagsmedlen till omkostnader kunna beräknas till 2,300 kronor, varemot kostnaderna för insamling och bearbetning av vetenskapligt material synas kunna begränsas med 2,000 kronor till 15,400 kronor. Med anslag till fotostatisk kopiering av ordlappsmaterialet torde nämligen enligt min mening kunna tills vidare anstå.

I likhet med kanslern föreslår jag, att det nu till landsmålsundersökningarna i riket utgående gemensamma anslaget uppdelas på särskilda anslag efter anslagsändamålens art.

Till *Landsmålsarkiven: Avlöningar* torde böra anvisas ett gemensamt anslag av förslagsanslags natur, fördelat på en anslagspost å 9,000 kronor till arvode och särskild ersättning, bestämd av Kungl. Maj:t, en delpost till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal å $(64,100 + 23,600 =)$ 87,700 kronor, en delpost till avlöningsförhöjningar m. m. till sådan personal å $(7,500 + 2,000 =)$ 9,500 kronor samt en anslagspost å $(4,200 + 1,100 =)$ 5,300 kronor till rörligt tillägg. Nämda anslag bör alltså bestämmas till $(9,000 + 87,700 + 9,500 + 5,300 =)$ 111,500 kronor.

Till *Landsmålsarkiven: Omkostnader* torde böra anvisas ett förslagsanslag av $(11,000 + 2,300 =)$ 13,300 kronor. Stat för detta anslag torde böra av Kungl. Maj:t i sinom tid fastställas.

Slutligen bör till *Landsmålsarkiven: Insamling och bearbetning av vetenskapligt material* anvisas ett reservationsanslag av $(45,500 + 15,400 =)$ 60,900 kronor, beträffande vars disposition Kungl. Maj:t framdeles bör meddela bestämmelser.

Vid bifall till vad av mig nu föreslagits bör i *personalförteckningen* för landsmålsarkiven, utöver de i denna nu intagna tjänsterna, uppföras vid landsmålsarkivet i Uppsala två medarbetare i lönegraden Eo 21 samt vid landsmålsarkivet i Lund en arkivarie i lönegraden Eo 21.

En höjning av bidraget till *dialektforskningarna vid institutet för ortnamns- och dialektforskning vid Göteborgs högskola*, vilket nu med 6,000 kronor utgår ur förslagsanslaget till landsmålsundersökningarna i riket, kan jag icke nu tillstyrka. För detta ändamål torde böra å åttonde huvudtiteln anvisas ett särskilt obetecknat anslag, som alltså bör bestämmas till 6,000 kronor.

Mitt förslag innebär sålunda, att till förevarande ändamål för nästa budgetår — i stället för det i årets statsverksproposition preliminärt beräknade förslagsanslaget å 195,000 kronor — anvisas fyra anslag å tillhoppa ($111,500 + 13,300 + 60,900 + 6,000 =$) 191,700 kronor. I jämförelse med det för innevarande budgetår till ifrågavarande ändamål utgående anslaget innebär mitt förslag en höjning med ($191,700 - 175,400 =$) 16,300 kronor, varav omkring 13,000 kronor belöpa på löneregleringen för civilförvaltningen.

IV. Understödjande av svensk folkminnesforskning.

Folkminnesundersökningar bedrivs, förutom av landsmålsarkivet i Uppsala och nordiska museet, av Hyltén-Cavallius stiftelse för svensk folkminnesforskning — vilken är anknuten till Lunds universitet och vars föreståndare tillika är lärare i folkminnesforskning därstädes — samt av institutet för folkminnesforskning vid Göteborgs högskola.

För ändamålet har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 44,400 kronor. Såsom närmare framgår av statsliggaren för nämnda budgetår, sid. 465, utgår härav till Hyltén-Cavalliusstiftelsen ett belopp å 32,400 kronor, därav till arvode åt föreståndaren och biträdande läraren i folkminnesforskning 8,200 kronor, till fortsatt undersökning av svenska folkminnen samt bearbetning av de gjorda samlingarna ävensom till materialier och expenser m. m. 18,500 kronor samt till förhyrande av nya lokaler för stiftelsen och anskaffande av vissa inventarier, armatur m. m. till sagda lokaler 5,700 kronor. Göteborgsinstitutets del av sagda anslag utgör 12,000 kronor.

För budgetåret 1939/40 hava vederbörande institutioner begärt respektive 32,400 kronor och 15,000 kronor.

Beträffande Hyltén-Cavalliusstiftelsen föreslår *kanslern* i förutberörda skrivelse av den 28 februari 1938, att till detta ändamål för budgetåret 1939/40 anvisas ett belopp av 31,800 kronor.

Frågan om Hyltén-Cavalliusstiftelsens framtid och lämpligheten av att anknyta stiftelsen till landsmålsarkivet i Lund komme, framhåller *kanslern*, att upptagas till prövning vid behandlingen av universitetsberedningens förslag rörande ordnandet av undervisningen och examinationen i ämnet folkminnesforskning. Det syntes därför ej vara lämpligt att nu ifrågasätta någon uppdelning på olika anslag av de till stiftelsens förfogande ställda medlen.

Kostnaden för beredande av lokaler åt stiftelsen under hyresåret den 1 oktober 1939—den 30 september 1940 (inberäknat utgifterna för uppvärmning, belysning och städning) torde i enlighet med av stiftelsens styrelse tidigare lämnade uppgifter (se statsverkspropositionen till 1938 års riksdag, bilagan åttonde huvudtiteln, sid. 198) kunna beräknas till 4,100 kronor. Härtill borde, enligt vad kanslern under hand inhämtat, läggas ett belopp för anskaffande av vissa ännu felande nödiga inventarier. Detta belopp syntes icke kunna sättas lägre än 1,000 kronor. Anslaget borde alltså upptagas med $(8,200 + 18,500 + 4,100 + 1,000 =)$ 31,800 kronor.

Vidkommande anslaget till institutet för folkminnesforskning vid Göteborgs högskola har *kanslern* förordat, att anslaget höjes med 1,000 kronor till 13,000 kronor, varvid kanslern förutsett, att ökningen i första hand användes för att förbättra undersökningsledarens avlöningsförmåner.

Kanslern har sålunda hemställt, att anslaget till understödjande av svensk folkminnesforskning för nästa budgetår måtte upptagas med $(31,800 + 13,000 =)$ 44,800 kronor.

Departementschefen.

Ifrågavarande anslagsmedel till institutet för folkminnesforskning vid Göteborgs högskola torde för nästa budgetår böra utgå med oförändrat belopp, 12,000 kronor. I övrigt tillstyrker jag kanslerns förslag med den ändringen, att de för Hyltén-Cavallius stiftelse begärda medlen nedbringas till 31,400 kronor. Jag utgår alltså från att anslaget till understödjande av svensk folkminnesforskning för nämnda budgetår upptages med $(31,400 + 12,000 =)$ 43,400 kronor, vilket innebär en minskning med 1,000 kronor i förhållande till det i årets statsverksproposition preliminärt beräknade beloppet. I jämförelse med innevarande budgetår innebär mitt förslag i denna del en anslagsminskning med likaledes 1,000 kronor.

V. Hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts och under erinran att mitt förslag innebär en anslagsminskning med 2,800 kronor i jämförelse med de för ifrågavarande ändamål i årets statsverksproposition beräknade anslagen, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för ortnamnskommissionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Personalförteckning.

Befattning.

Lönegrad.

*Extra ordinarie tjänsteman i högre
lönegrad än den 20:e.*

1 arkivarie Eo 21;

dels godkänna följande avlöningsstat för ortnamnskommissionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	kronor	3,000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m. kronor	21,500	
b. Avlöningsförhöjningar		
m. m., <i>förslagsvis</i>	2,300	23,800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		1,100
Summa förslagsanslag kronor		27,900;

dels till *Ortnamnskommissionen*: Avlöningar för budgetåret 1939/40 under åttonde huvudtiteln anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 27,900;

dels till *Ortnamnskommissionen*: *Omkostnader* för budgetåret 1939/40 under åttonde huvudtiteln anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 8,100;

dels till *Ortnamnskommissionen*: *Insamling och bearbetning av vetenskapligt material* för budgetåret 1939/40 under åttonde huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 23,000;

dels såsom *Bidrag till sammanslutningar, som bedriva ortnamnsundersökningar*, för budgetåret 1939/40 anvisa ett anslag av kronor 3,000;

dels godkänna följande personalförteckning för landsmålsarkiven, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

P e r s o n a l f ö r t e c k n i n g .

Befattning.	Lönegrad.
<i>Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.</i>	

L a n d s m å l s a r k i v e t i U p p s a l a .

1 föreståndare	Eo 30
2 medarbetare	Eo 26
2 " 	Eo 21
1 arkivarie och expeditiönsföreståndare	Eo 21

L a n d s m å l s a r k i v e t i L u n d .

1 föreståndare	Eo 28
1 arkivarie	Eo 21;

Kungl. Maj:ts proposition Nr 210.

dels godkänna följande avlöningsstat för landsmålsarkiven, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.

1. Arvode och särskild ersättning, bestämd av Kungl. Maj:t	kronor	9,000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m.m. kronor	87,700	
b. Avlöningsförhöjningar		
m. m., <i>förslagsvis</i> »	9,500	97,200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> »		5,300
Summa förslagsanslag kronor		111,500;

dels till Landsmålsarkiven: Avlöningar för budgetåret 1939/40 under åttonde huvudtiteln anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 111,500;

dels till Landsmålsarkiven: Omkostnader för budgetåret 1939/40 under åttonde huvudtiteln anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 13,300;

dels till Landsmålsarkiven: Insamling och bearbetning av vetenskapligt material för budgetåret 1939/40 under åttonde huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 60,900;

dels såsom Bidrag till dialektforskningar vid institutet för ortnamns- och dialektforskning vid Göteborgs högskola för budgetåret 1939/40 under åttonde huvudtiteln anvisa ett *anslag* av kronor 6,000;

dels ock till Understödjande av svensk folkminnesforskning för budgetåret 1939/40 anvisa ett *anslag* av kronor 43,400.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
C. A. Charpentier.